

Greener batterijen - Fotoğraf: Ole Zumpolle

GROEN PRODUCEREN:

EEN TOEKOMST-BESTENDIGE PODIUMSECTOR

Ligt jouw organisatie in lijn met de landelijke klimaatdoelstellingen? Dat is een vraag die lang nog niet overal gesteld wordt, maar er is reden genoeg om daar wel mee aan de slag te gaan.

Hoe begin je? Mime-theatergezelschap Jakop Ahlbom Company startte twee jaar geleden met duurzaamheidsbeleid en festival Into the Great Wide Open zet het terrein in als proeftuin voor innovatie. Met aankomende regelgeving worden duurzame oplossingen noodzakelijk, bovendien brengen ze andere voordelen met zich mee. Aan de hand van voorbeelden van de twee organisaties lees je hoe je in vijf concrete stappen toekomstbestendig kunt worden.

Tekst Daan Stigter

METEN = WETEN

Waar komt CO₂ uitstoot eigenlijk vandaan? Door een meting te (laten) doen krijg je inzicht in hoe je organisatie ervoor staat. Het vormt de basis voor duurzaamheidsbeleid en hiermee ga je discussie over de zin en onzin van maatregelen uit de weg. Bij Jakop Ahlbom Company gaf de CO₂ meting verhelderende resultaten: de grootste bron van uitstoot zit 'm in alles wat zich verplaatst vanwege een voorstelling: de bezoekers, de vrachtwagen en eigen cast & crew. Voor die laatste twee zijn er

heel concrete maatregelen waarmee de uitstoot drastisch verlaagd wordt: de vrachtwagen rijdt bij Pieter Smit op HVO100 biobrandstof (90% fossiele CO₂e reductie). En door het leasen van eigen tourauto's rijdt de voltallige cast & crew elektrisch (60-90% CO₂ reductie).

Het meten van de CO₂ hielp dus direct met een duidelijke richting in de start van het duurzaamheidsbeleid. En het effect van de maatregelen was vervolgens ook zichtbaar in de meting, wat reden

MEETTOOLS

Milieubarometer - Algemene tool met versie voor festivals of theater. Met korting of gratis aangeboden door gemeentes en brancheverenigingen. www.milieubarometer.nl

Creative Climate Tools - Gratis tool van Julies Bicycle uit de UK. www.ig-tools.com

Green Deal Circular Festivals

Monitor - Beschikbaar wanneer je je als festival aansluit bij de Green Deal. www.circularfestivals.nl

Environment-I-Meter - Hands-on festival excel tool, gratis aan te vragen bij Lab Vlieland. daan@abvlieland.nl

Herbruikbaar servies op ITGWO - Fotograaf: Ole Zumpolle

geeft om zo'n succes te vieren. Het verzamelen van de basisdata voor een CO₂-meting is relatief makkelijk: de productiebegroting en een technische tekening vertellen al veel, samen met bijvoorbeeld tourschema's en de energierekening. Voor gebruik binnen de eigen organisatie is er een aantal sectorspecifieke meettools. Wel moeten er branchebreed nog afspraken worden gemaakt over wat er in een meting meegenomen wordt. Tot die tijd is het lastig te zeggen hoe organisaties zich qua duurzaamheid tot elkaar verhouden. Ook kun je meer variabelen meten naast CO₂, zoals circulariteit of land- en watergebruik. Voor een globaal inzicht in je organisatie is het meten van CO₂ al ontzettend verduidelijkend. Onderaan dit artikel staat een lijst met beschikbare meettools.

REGELS

Een inventarisatie van aankomende of reeds actieve wet- en regelgeving is naast de CO₂ berekening de basis van duurzaamheidsbeleid. Het maakt steeds vaker de weg vrij om maatregelen te implementeren die eerst niet aantrekkelijk waren. Voor Into the Great Wide Open was de Single Use Plastics regelgeving

(SUP) bijvoorbeeld de aanleiding om met het gehele festival over te gaan op herbruikbaar servies. Een wegwerpvariant is nog wel mogelijk, maar onder hele hoge recyclingsvoorwaarden, waardoor een herbruikbaar alternatief simpelweg interessanter is. Dat gaf bij Into the Great Wide Open in eerste instantie wel gedoe, want er moest een nieuw systeem opgetuigd worden waar cateraars hun servies centraal via het festival bestellen. Maar de moeite werd beloofd, want het resultaat werd beloofd, want het resultaat werd beloofd, want het resultaat werd beloofd. Bovendien bleken bezoekers ook veel liever te eten van een stevig herbruikbaar bord dan een slap karton alternatief.

Voor de theatersector heeft de invoering van de zogenoemde Zero-Emissiezones grote invloed. In zeker twintig grote steden worden bestelauto's en vrachtwagens vanaf 2025 niet meer toegelaten als ze rijden op fossiele brandstof. Er zijn nog wel uitzonderingen voor als je kort geleden een voertuig hebt aangeschaft, maar veruit de beste manier om hierop voor te bereiden is de inzet van elektrisch transport. Daar worden nu ook riant subsidierelaties voor opgetuigd waarmee je tot 29% van de ➤

**TÜV CERTIFIED
BIODEGRADABLE CONFETTI**

ONE PLANET. ONE MILLION PARTIES.

After 3 years of extensive testing & research, MAGIC FX has created the world's first TÜV certified biodegradable flameproof confetti. Let's contribute to a planet ready for a million more parties.

MAGIC:FX www.magicfx.eu

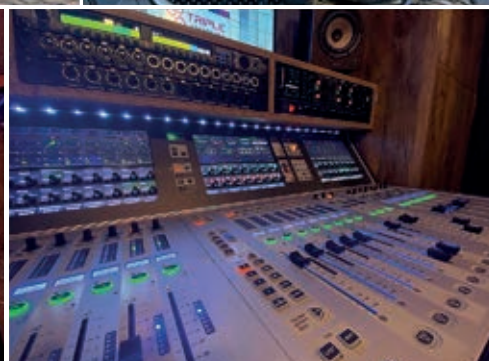
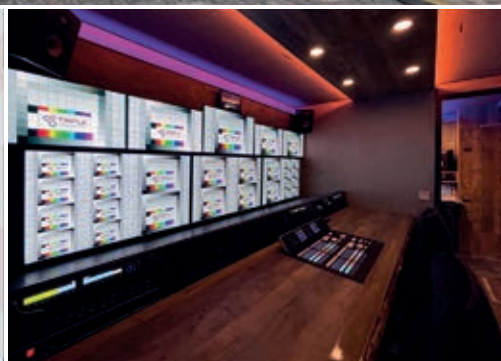
MAIN SPECS OBV 1

- Tot 15 UHD camera's multicam
- Interne camera-opname tot 6k RAW
- 128 kanalen multitrack recording
- Lenskeuze tussen B4, EF en PL
- Geavanceerde (wireless) intercom

**TRIPLE
BROADCAST**

Polderweg 6
1446 AA Purmerend
+31(0)299 - 25 06 30
info@triplebroadcast.nl
www.triplebroadcast.nl

Greener batterijen - Fotograaf: Ole Zumpolle

Elektrische tourauto voor de crew - Fotograaf: Kiona Laga

aanschafwaarde terug krijgt. Die komen bovenop de bestaande voordelen van elektrisch rijden zoals de lange levensduur, minder onderhoud en goedkoper 'tanken'.

Bij evenementen speelt andere regelgeving die veel invloed heeft op de wijze van vervoer: de stikstofwet. Zo kan Into The Great Wide Open, dat midden in Natura-2000 gebied zit, geen 'stikstofruimte' in de buurt kopen. Het enige alternatief hiervoor is om de uitstoot van het vervoer en de stroomvoorziening rondom het terrein rigoureus te verlagen. Dat is een flinke uitdaging waar het festival afgelopen

zomer al een slag in sloeg: vrijwel alle stroomvoorziening kwam uit netstroom en batterijen in plaats van een aggregaat. Komend jaar wordt het lokale transport aangepakt: zo goed als alle gators, heftrucks en vrachtwagens op het festivalterrein worden elektrisch.

De ervaring van Into the Great Wide Open toont aan dat regelgeving steeds meer de koers van duurzaamheidsbeleid voorschrijft. Pas echt interessant wordt het als het anticiperen op regelgeving ook leidt tot andere voordelen, zoals minder geluidsoverlast met elektrisch bouw materieel of een schoner festivalterrein.

Daan Stigter

Als duurzaamheidsmanager is Daan werkzaam voor festival Into the Great Wide Open en mime-theatergezelschap Jakop Ahlbom Company. Het festival won twee jaar op rij het IJzeren Podiumdier voor 'meest indrukwekkende prestatie op het gebied van duurzaamheid'. Ook het theatergezelschap is toonaangevend met praktische oplossingen voor hun Nederlandse theater-tours. De kennis over festivals wordt door Lab Vlieland gedeeld met andere evenementen. Daarnaast adviseert Daan met zijn eigen bedrijf Daan Duurzaam organisaties in de podiumsector bij het doen van een CO2-meting en de ontwikkeling van duurzaamheidsbeleid.

Meer informatie:

Festivals: www.labvlieland.nl

Theater: www.daan-duurzaam.nl

STIP AAN DE HORIZON

Na het inventariseren van CO2 en regelgeving, is de volgende stap het bepalen van de duurzaamheidsambitie. Dat begint met een heldere stip aan de horizon, gevolgd door een breed pallet aan maatregelen om daar te komen. Jakop Ahlbom Company deed dit in een uitgebreide brainstorm en kwam uit op: circulair en klimaatpositief in 2028, het einde van de komende subsidieperiode. Circulair betekent in dit geval dat er geen decormaterialen meer de verbrandingsoven in gaan. Klimaatpositief betekent dat de organisatie netto meer CO2 vastlegt dan het uitstoot met de gehele bedrijfsvoe- ➤

Foto: Nathan Reinds

BRING EVENTS TO LIVE

LED SCREENS, LIGHTING, PROJECTION & PLOUT

VISUAL EXPERTS

Bij MHB combineren we jouw concept met onze expertise op het gebied van visuele verbeelding om zo samen een onvergetelijke ervaring te creëren. Dankzij de nieuwste audiovisuele-technologieën en ons toegewijde team van experts garanderen we topkwaliteit visuele producties. Meer weten?

www.mhbav.nl

info@mhbav.nl | 0515-820902

Brainstorm bij Jakop Ahlbom Company

ring. Als dit lukt wordt het beter voor het klimaat om voorstellingen wel te spelen, dan om het niet te doen.

Into the Great Wide Open hanteert eenzelfde soort doelstelling, maar dan al voor 2025 en heeft wat betreft circulariteit het eerste succes al behaald. Mede door de introductie van herbruikbaar servies komt er per bezoeker op een festivaldag nog maar 89 gram restafval vrij. Dat is minder dan de helft van het dagelijkse landelijke gemiddelde per Nederlander. Je kunt wat dat betreft dus beter op het festival zijn dan thuis!

Zo'n stip aan de horizon werpt de vraag op: hoe komen we daar? Met Jakop Ahlbom Company werd door het gehele team een lijst met mogelijke duurzaamheidsmaatregelen bedacht. Waar wil je al jaren van af? Wat moet nog ontwikkeld worden? Door dit soort vragen organisatiebreed te stellen, haal je ideeën op waar veel draagvlak voor is. Met een helder geformuleerde ambitie en een grote lijst nieuwe maatregelen krijgt het duurzaamheidsbeleid een eerste echte vorm. Daarbij is het belangrijk dat de hoogste bestuurslaag het ondersteunt, zodat het een organisatiebrede doelstelling wordt.

WIE GAAT HET DOEN?

Bij veel organisaties blijft duurzaamheidsbeleid liggen omdat niemand spe-

cifiek de verantwoordelijkheid draagt. Daarom is het belangrijk een duurzaamheidsmanager te benoemen die de drijvende kracht wordt achter implementatie van maatregelen. Vervolgens wordt de rest van de organisatie meegenomen in de ontwikkeling, zodat iedereen begrijpt waarom sommige dingen veranderen. Bij Jakop Ahlbom Company is het bijvoorbeeld een vast agendapunt van het wekelijkse teamoverleg. Daardoor is er ruimte om als team te ondersteunen bij uitdagingen en succes te vieren. Er moet budget vrijgemaakt worden zodat de duurzaamheidsmanager uren kan maken en projecten op kan zetten. Bij veel van de maatregelen zitten kosten niet bij de uiteindelijke uitvoering, maar in de transitie ernaartoe. De verandering naar herbruikbaar servies op Into the Great Wide Open was bijvoorbeeld echt pionierswerk wat vooral in de ontwikkeling veel tijd kostte. Nu de werkwijze na twee jaar testen goed functioneert, wordt dit overgedragen aan het vaste horeca team en is er maar beperkt sprake van extra werk. Bovendien is inmiddels duidelijk wat het toevoegt aan de horecabelewing op het festival, waardoor het veel aantrekkelijker is voor het vaste horeca team om met de verdere uitvoering aan de slag te gaan. De duurzaamheidsmanager is verantwoordelijk voor het behalen van de duurzaamheidsambitie en kan aan de hand van de grote lijst met

mogelijke maatregelen een tijdspad uitzetten. Hiermee krijgt het beleid handen en voeten om aan praktische uitvoering te beginnen.

PODIUM VOOR PILOTS

Om de juiste praktische oplossingen te vinden is er ruimte nodig om te experimenteren. Into The Great Wide Open ziet festivals als proeftuin om nieuwe ontwikkelingen te testen. Het is een soort mini-samenleving met een tijdelijke infrastructuur waar je bijvoorbeeld nieuwe energie systemen kunt uitproberen. Vrijwel alle organisaties in de podiumsector werken op projectbasis en steeds aan andere creaties. Dat geeft telkens weer een kans om een nieuwe werkwijze te onderzoeken en binnen de juiste kaders te optimaliseren. Met deze aanpak groeit een organisatie stap voor stap in een nieuwe manier van werken. Bij Jakop Ahlbom Company was dit precies de benadering bij de overgang naar elektrische auto's voor de cast & crew. Tijdens de pilot werd er eerst met verschillende elektrische deelauto's getest om erachter te komen welke vorm het beste werkt. Medewerkers hadden daardoor de tijd om te leren hoe onbetrouwbaar laadpalen in Nederland soms zijn en dat snelladen vaak goed te combineren is met een korte pauze op een lange rit naar huis. Hun feedback werd gebruikt om de manier van elektrisch touren vast te leggen in een leasecontract voor 5 jaar. Het proces ging lang niet altijd gesmeerd, maar door het als testproject te benaderen was er binnen de organisatie veel meer flexibiliteit om de nieuwe manier van werken eigen te maken.

EEN BEETJE LEF

Om in deze 5 stappen te starten met duurzaamheidsbeleid is wat lef nodig. Het brengt een kwetsbaar gesprek op gang dat soms ook ingaat tegen de dingen die een organisatie al jaren doet. Maar uiteindelijk zie je dat er een golf van innovatieve ontwikkeling plaatsvindt als een organisatie er echt mee aan de slag gaat. Deze sector is bij uitstek goed in het creatief en flexibel implementeren van state-of-the-art ontwikkelingen zoals ooit de introductie van LED of video mapping. Als die kracht ingezet kan worden bij de ontwikkeling van duurzaamheidsbeleid, dan lopen we straks ver voor de landelijke klimaatdoelen uit en kunnen we trots spreken van een toekomstbestendige podiumsector. <